

**Odlišné stanovisko sudcu Petra Straku vo veci
k nálezu č. k. PL. ÚS 14/2021 zo 16. februára 2022**

1. V zmysle § 67 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov pripájam toto odlišné stanovisko k nálezu pléna ústavného súdu č. k. PL. ÚS 14/2021 zo 16. februára 2022.

2. V kontinuite s mojím doterajším postojom k normotvorbe Úradu verejného zdravotníctva Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚVZ“) zotrvávam na zásadnej námietke nedostatku legitimacy ÚVZ ako normotvorcu. V tejto súvislosti v plnom rozsahu odkazujem na moje podrobné odlišné stanovisko k nálezu ústavného súdu č. k. PL. ÚS 8/2021 z 1. decembra 2021.

3. Túto tézu podporuje aj dnes náš účinný právny poriadok, keďže ponúka lepšie alternatívy, pri ktorých by výhrada k legitimitě normotvorcu bola zaiste menšia (Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky). Dokonca uvedené potvrdzuje aj Analýza možností zavedenia povinného očkovania proti ochoreniu COVID-19 a možnosti obmedzenia úhrady z verejného zdravotného poistenia za zdravotnú starostlivosť poskytnutú osobe s ochorením COVID-19, ktorá sa rozhodla dobrovoľne sa nezaočkovať proti ochoreniu COVID-19, ktorá bola spracovaná na základe uznesenia vlády Slovenskej republiky č.736 z 8. decembra 2021 k opatreniam na predchádzanie šírenia prenosného ochorenia COVID-19. Uvedenú analýzu spracovalo Ministerstvo zdravotníctva Slovenskej republiky v súčinnosti s Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky. V súvislosti s eventuálnou možnosťou nariadenia povinného očkovania ÚVZ sa v nej uvádza (cit.): *„Nie je tiež dobre obhájiť, že povinné očkovanie maloletých a určitých profesií bližšie upravuje vyhláška ministerstva, zatiaľ čo spoločensky a ústavne citlivejšie COVID očkovanie by malo byť celoplošne zavádzané vyhláškou štátneho orgánu s menšou mierou zodpovednosti a demokratickej legitimacy v porovnaní s ministerstvom.“* Dostali sme sa teda do stavu, keď samotné kľúčové rezorty uznávajú nedostatok demokratickej legitimacy ÚVZ, čo považujem za zásadný determinant v diskurze, v kontexte posudzovania kompetenčného portfólia ÚVZ, ktorého sa týkala aj posudzovaná vec.

4. Okrem môjho konzistentného postoja v súvislosti s prezentovaným nedostatkom legitimacy by som rád poukázal aj na istý odklon pléna v súvislosti posudzovaním § 48 ods. 4 zákona č. 355/2007 Z. z. o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon“), ktorý bol nie tak dávno prezentovaný v konaní sp. zn. PL. ÚS 4/2021, ktoré bolo iniciované verejnou ochrankyňou práv Slovenskej republiky. Tam ústavný súd uviedol: *«Hoci účelom zákona o ochrane verejného zdravia je práve ochrana verejného zdravia, ani táto ochrana nepredstavuje „bianco šek“ pre nekontrolované zásahy do základných práv a slobôd zo strany verejnej moci. Pretože všetky základné práva a slobody upravené v druhej hlave ústavy sú si rovnocenné, ani právo*

a s tým spojený pozitívny záväzok štátu chrániť (verejné) zdravie nemôže byť dôvodom na opustenie pravidiel ustanovujúcich spôsob obmedzovania základných práv a slobôd. Nemožno sa preto stotožniť s názorom úradu verejného zdravotníctva, podľa ktorého v prípade, keď dochádza k obmedzeniu osobnej slobody z dôvodu ochrany verejného zdravia, nie je potrebné prihliadnuť na záruky už obsiahnuté v judikatúre ESLP, ktorý jasne deklaroval, že čl. 5 ods. 1 dohovoru vyžaduje okrem iného i dôslednú ochranu jednotlivca pred svojvôľou zo strany verejnej moci vždy, keď dochádza k obmedzovaniu jeho osobnej slobody. To, aby boli takéto záruky obsiahnuté priamo v právnej úprave, je o to naliehavejšie, že proces vydávania všeobecne záväzných právnych predpisov úradom verejného zdravotníctva nie je okrem promulgačnej fázy bližšie upravený. Nie je preto možné opierať sa o tie mechanizmy brzd a protiváh, ktoré so sebou legislatívny proces bežne prináša. Právna úprava musí byť jasná, zrozumiteľná a musí obsahovať dostatočné záruky na ochranu pred svojvôľou orgánu, ktorý bude zverenú právomoc aplikovať. Namietaná úprava tieto požiadavky nespĺňa.» Ja som absenciu jasnosti, zrozumiteľnosti a dostatočných záruk na ochranu pred svojvôľou badal aj pri napadnutom zákonnom ustanovení § 48 ods. 4 písm. z) zákona v posudzovanej veci. Regulatív považujem za nejasný, všeobecný a prílišne vágny, ktorý umožňuje dezinterpretácie ústavnoprávnej relevancie. Problém vidím i. a. v tom, že zákon používa pojem „dočasné podmieňovanie“, pričom takýto limit považujem za nedostatočný. Uvedená dočasnosť už trvá neúmerne dlho (viac než rok), pričom reťazenie opatrení môže evokovať až obsolenciu uvedenej „dočasnosti“. Inak povedané, v súlade s požiadavkou na jasnosť normy by som očakával jasné vymedzenie limitu, ako aj implementáciu brzdiacich mechanizmov pre účely vylúčenia legislatívnej svojvôle ÚVZ s dopadom tak na návštevníkov prevádzok, ako aj na prevádzky samotné.

5. Vzhľadom na skutočnosť, že som v súvislosti s pandémiou COVID-19 napísal už viacero odlišných stanovísk a sú známe moje postoje v súvislosti s predmetnou témou, nepovažujem za nutné ich opätovne na tomto mieste opakovať. Ukazuje sa, že dnešná doba prináša nielen epidemiologické katastrofy, ale aj výzvy, ktoré demokracia 21. storočia neočakávala. Preto považujem za riziko, keď sa v rukách akéhokoľvek štátneho úradníka nekontrolovateľne koncentruje moc. Pripomínam, že v posudzovanej veci bolo predmetom posúdenia široké a hlavne abstraktné pole pôsobnosti ÚVZ z hľadiska zákazov, obmedzení, podmieňovaní vstupov či zatváraní prevádzok. Obdobné abstraktné oprávnenia totiž môžu v prípade nesprávneho uchopenia pozície štátom nominovaným jednotlivcom hroziť svojvôľou, čo považujem v demokratickom a právnom štáte za neakceptovateľné. Aj napriek tomu, že pandémia COVID-19 sa stále neskočila, nemáme istotu, že nepríde ešte niečo oveľa horšie a spoločensky nebezpečnejšie. Tam by sa takáto ústavnoprávna empatia vo vzťahu k výkonu tak rozsiahlej právomoci prostredníctvom podzákonných noriem s vážnym dopadom na základné práva a slobody mohla nebezpečne vrátiť ako povestný bumerang.

V Košiciach 16. februára 2022

Peter Straka
sudca